

окисидантных параметров крови и их диагностическое значение в пожилом возрасте // Лаб. дело. — 1991. — № 10. — С. 9-13.

17. Власова С.Н., Шабунина Е.Ш., Переслегина И.А. Активность глутатионзависимых ферментов эритроцитов при хронических заболеваниях печени у детей // Лаб. дело. — 1990. — С. 119-120.

18. Лакин Г.Ф. Биометрия. 3-е изд. — М.: Высшая школа, 1980. — 293 с.

19. Карпенко Н.А. Половое поведение самцов крыс при тироксиновом токсикозе // Физиол. журн. СССР. — 1990. — Т. 76, № 3. — С. 304-306.

20. Карпенко Н.А. Сексуальная функция самцов крыс, подвергнутых действию комплекса факторов зоны отчуждения ЧАЭС // Радиационная биология. Радиоэкология. — 2000. — Т. 40, № 1. — С. 86-91.

21. Мойсеєнко М.І., Серкіз Я.І., Дрозд І.П. та ін. Радіогенні зміни складових ліпідів і ліпопротеїнів плазми крові, спричинені різними режимами опромінення тварин / Чорнобиль. Зона відчуження: зб. наук. праць НАНУ. — К.: Наукова думка, 2001. — С. 531-533.

22. Москалев Ю.И. Отдаленные последствия ионизирующих излучений. — М.: Медицина, 1991. — 464 с.

23. Кудяшева А.Г., Таскаев А.И. Оценка последствий Чернобыльской аварии для природных популяций животных // Двадцать лет Чернобыльской катастрофы. Взгляд в будущее: докл. междунар. конф. (24-26 апр. 2006 г., Киев). — К., 2006. — С. 332-326.

24. Вплив радіаційного фактора Чорнобильської зони відчуження на організм тварин / За ред. Я.І. Серкіза, М.Ю. Алесіної. — К.: Атіка, 2006. — 320 с.

25. Варга С.В., Синицын П.В., Тарасенко Л.В. и др. Функциональная активность гипоталамо-гипофизарно-гонадной системы у самцов крыс в отдаленные сроки после рентгеновского облучения // Радиобиология. — 1993. — Т. 33, вып. 3. — С. 337-341.

26. Мамина В.П. Роль половых гормонов в регуляции процессов сперматогенеза у различных линий мышей, подвергнутых облучению гамма-квантами в малых дозах // Радиационная биология. Радиоэкол. — 1994. — Т. 34, № 6. — С. 774-781.

НАШІ ЮВІЛЯРИ

ВІДКРИВАЮЧИ НОВІ ГОРИЗОНТИ

ДО ЮВІЛЕЮ ВИДАТНОГО ВЧЕНОГО-МІКРОБІОЛОГА Л.В. ГРИГОР'ЄВОЇ

18 ЖОВТНЯ 2008 р. виповнилося 80 років від дня народження Людмили Володимирівни Григор'євої, доктора медичних наук, професора, Заслуженого діяча науки і техніки України, наукова діяльність якої є вагомим внеском у розвиток вітчизняної санітарної мікробіології.

Людмила Володимирівна 1951 року закінчила Чернівецький медичний інститут і відразу вступила до аспірантури на кафедру мікробіології. Після її успішного закінчення 1956 року захистила кандидатську дисертацію й розпочала плідну науково-педагогічну діяльність

на кафедрі мікробіології рідного інституту. Потім її запросили на викладацьку роботу до Київського інституту вдосконалення лікарів.

З 1961 року діяльність Людмили Володимирівни пов'язана з Київським НДІ загальної та комунальної гігієни ім. О.М. Марзєєва (нині ДУ "Інститут гігієни та медичної екології ім. О.М. Марзєєва АМНУ"), куди вона прийшла на посаду старшого наукового співробітника і де з 1964 до 1993 року завідувала лабораторією санітарної бактеріології та вірусології.

Пошукова робота перших років була спрямована на вивчення стану Київського водосховища і річок басейну Дніпра, а згодом поширилася на дослідження стічних вод і ґрунтів. Саме у ці роки Людмила Володимирівна розпочала опановувати та впроваджувати у практику санітарно-вірусологічні дослідження. Вперше в Україні було висвітлено ситуацію з забрудненням ентеровірусами стічних вод, водоймищ, ґрунтів. У результаті було сформовано уявлення про забруднення навколишнього середовища ентеровірусами, їхню життєздатність в об'єктах довкілля, стійкість щодо дії фізико-хімічних факторів, що дало можливість використовувати нові знання під час розробки комплексних профілактичних заходів. Результати цих досліджень склали зміст докторської дисертації Григор'євої Л.В. (1968).

Під керівництвом Людмили Володимирівни у лабораторії вперше стали широко використовувати комплексні санітарно-бактеріологічні та вірусологічні методи дослідження довкілля. Особливо важливим було вивчення значення кишкових бактеріофагів як санітарно-показових і модельних вірусів відносно ентеровірусів. Всі ці дослідження сформували новий науковий напрямок — санітарну вірусологію. Підтвердженням цього є дві монографії Л.В. Григор'євої "Ентеровіруси во внешній среде" (М.: Медицина, 1968. — 280 с.) і "Санитарная бактериология и вирусология водоемов" (М.: Медицина, 1975. — 192 с.) та подальший розвиток санітарної вірусології її учнями.

Запропонований Людмилою Володимирівною фаговий тест пройшов випробування, одержав визнання і увійшов до низки методичних вказівок, санітарних правил і стандартів.

Значну увагу Л.В. Григор'єва приділяла й такому важливому питанню, яким є профілактика ешерихіозів. За її безпосередньої участі було виявлено закономірності циркуляції збудників серед людей, тварин і у навколишньому середовищі. Розроблено критерії епідемічної безпеки, систему синхронного контролю об'єктів з метою неспецифічної профілактики ешерихіозів.

З притаманною Людмилі Володимирівні наполегливістю та зацікавленістю до всьо-

го нового у науці вона очолила дослідження з впливу радіонуклідної аномалії в Україні на властивості патогенних мікроорганізмів, а також ролі мікробних ценозів у самоочищенні ґрунту від радіонуклідів (РН). Виявлено низку закономірностей тривалого впливу РН на природні мікробіоценози ґрунту, встановлено підвищення агресивних властивостей патогенних ентеробактерій та кількісних змін співвідношення окремих фізіологічних груп мікроорганізмів. Отримані результати було втілено у патентах, авторських свідоцтвах та багатьох публікаціях. Це дає право говорити про формування нового напрямку — радіаційної мікробіології довкілля.

У 1979 році Л.В. Григор'єва отримала вчене звання професора за спеціальністю "Гігієна". Є всі підстави вважати, що Людмила Володимирівна створила наукову школу санітарних мікробіологів — нею підготовлено 15 кандидатів та докторів наук, які багато у чому були і є послідовниками та виконавцями її творчих задумів.

Людмила Володимирівна багато років була членом двох спеціалізованих вчених рад. Свій педагогічний та науковий досвід узагальнила у 15 монографіях, посібниках, довідниках з медичної та санітарної мікробіології, які були видані у Москві, Києві, Кишеневі та інших наукових центрах. Багато часу було присвячено розробці та впровадженню у практику охорони здоров'я нових пристроїв, методів, способів, які сприяли вдосконаленню та підвищенню ефективності профілактичної медицини. Людмилою Володимирівною отримано 9 авторських свідоцтв. Наукова діяльність знайшла втілення у 34 науково-технічних документах, у понад 300 опублікованих в Україні та за її межами наукових працях.

Невтомний труд ювілярки відзначено державною нагородою — орденом Дружби народів (1981). З 1989 року Людмила Володимирівна — Заслужений діяч науки та техніки України. 1999 року їй як видатному діячеві науки призначено Державну стипендію.

Любов до справи, якій віддано стільки років і все трудове життя Людмили Володимирівни — яскравий приклад для всіх колег, учнів та співробітників. Колектив інституту, вдячні учні та друзі бажають Людмилі Володимирівні доброго здоров'я, щастя та благополуччя.

Правління наукового товариства гігієністів України, Проблемна комісія "Гігієна навколишнього середовища" МОЗ та АМН України, колектив ДУ "Інститут гігієни та медичної екології ім. О.М. Марзєєва АМНУ", редколегія журналу "Довкілля та здоров'я".